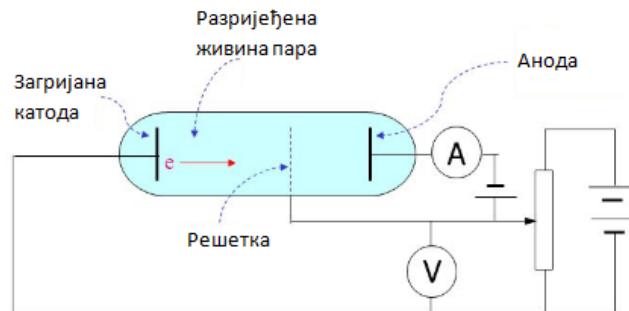

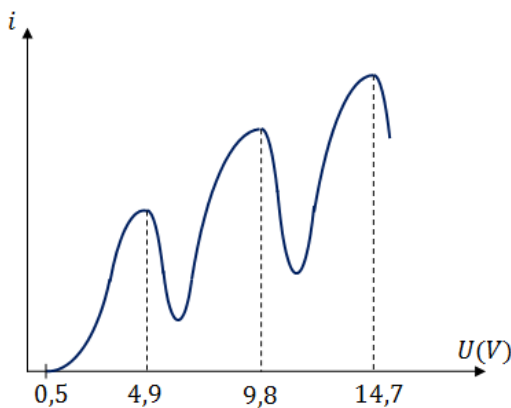
Франк-Херцов експеримент

Без обзира на успјешност Борове теорије она је захтјевала експерименталне потврде. Такву потврду су дали Франк и Херц кроз свој експеримент и за то су 1925. године добили Нобелову награду.

На слици је приказана шема њиховог експеримента. У стакленом суду се налази разријеђена живина пара на притиску $13,3 Pa$, загријана катода, решетка и анода. Загријана катода емитује електроне које електрично поље између катоде и решетке убрзава. Након што прођу кроз решетку, они се крећу успорено између решетке и аноде услед постојања заочног напона.

Електрон ће стићи до аноде када је напон између катоде и решетке већи од напона између решетке и аноде. Напон између катоде и решетке се може мијењати, док је напон између решетке и аноде константан и износи $0,5V$. Повећањем напона између катоде и решетке изнад $0,5V$ повећава се и струја кроз коло. Међутим, тај раст струје се дешава док напон између катоде и решетке не добије вриједност $4,9V$. Након тога слиједи пад јачине струје, као што је и приказано на графику.

Напон од $4,9V$ између решетке и аноде значи да електрони од електричног поља добију енергију $4,9eV$ која је довољна да атоми живе пређу у побуђено стање.

ЕЛЕМЕНТИ КВАНТНЕ МЕХАНИКЕ

Максим Мичета

Дакле, када је напон мањи од $4,9V$, судари између електрона и атома живе су еластични- електрони не губе енергију при тим сударима, па пролазе кроз решетку и падају на аноду. То је због тога што енергија мања од $4,9eV$ није довољна за побуђивање живиних атома. Када напон достигне вриједност $4,9V$, судари између електрона и атома живе су нееластични- електрони предају енергију атомима живе, и немају довољну енергију да стигну на аноду. При томе су атоми живе побуђени на из основног у прво побуђено стање.

Исто то се дешава када напон између катоде и решетке достигне вриједност $2 \cdot 4,9V = 9,8V$, јер је тада енергија електрона довољна да побуди по два атома живе. Дакле, атоми живе не узимају произвољну енергију од електрона већ тачно одређену. Усавршавањем експеримента они су успјели и да одреде енергије виших побуђених стања.

На овај начин они су потврдили постојање квантних стања у атому, односно први Боров постулат. Они су такође доказали и трећи Боров постулат: поставили су спектрални апарат поред цијеви и регистровали су да при сваком паду струје пара емитује свјетлост тачно одређене таласне дужине:

$$h \frac{c}{\lambda} = E_2 - E_1 = 4,9eV$$

Дакле, атоми живе су побуђени енергијом $4,9eV$, а затим кад се враћају у основно стање при чему емитују фотон таласне дужине $254nm$ којем одговара тачно толика енергија.